3.

ULUSLARARASI

DİN EĞİTİMİ KONGRESİ

13-15 Mayıs 2022

KONYA

ÖZET BİLDİRİ KİTAPÇIĞI

www.dinegitimikongresi.com

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

NEÜ YAYINLARI

Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları:128

3. ULUSLARARASI DİN EĞİTİMİ KONGRESİ
13-15 MAYIS 2022 - KONYA
ÖZET BİLDİRİ KİTAPÇIĞI

Grafik & Tasarım
Büşra UYAR
Muhammed Sami TEKİN
Mustafa ALTINTEPE

E-ISBN
978-625-8080-29-2

Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları
Yaka Mah. Yeni Meram Cad. Kasım Halife Sok.
No: 11/1 Meram / KONYA
0332 221 0 575 - www.neuyayin.com

Haziran, 2022

** Bu eserin tüm hakları Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları'na aittir. Fotokopi yöntemiyle çoğaltılamaz, kaynak gösterilmedikçe resim, şekil vb'leri kullanılamaz.*

** Kitapta yazılı olan her türlü bilginin ve yorumun sorumluluğu yazarların kendilerine aittir.*

İÇİNDEKİLER

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Mustafa BAYRAKTAR
Sâtı Bey'in "Kitaplar Arasında Terbiye ve Ahlak Meseleleri; Din ve Hayat" İsimli Makalesinin Din Eğitimi Bağlamında Değerlendirilmesi *1*
Doç. Dr. Sümeyra BİLECİK KARACAN
Âdâb-ı Muâşeretin ve Eğitiminin Ahlaki Temelli *3*
Prof. Dr. Süleyman AKYÜREK
Korunmaya Muhtaç Çocuklara Yönelik Yapılan Değerler Eğitimi Faaliyetlerinde Öğretim Programı Sorunu *5*
Gülsüm Nur AYÇEKEN
Zihinsel Engelli Bireylerde Din Eğitimi ve Problemleri *7*
Hilal DEMİR
Otizmlilerde Din Eğitiminde Yöntemler *9*
Doç. Dr. Mustafa MÜCAHİT
Modern Öncesi Dönemde Ezher'de İlmi Hayat *11*
Prof. Dr. Nurullah ALTAŞ - Arş. Gör. Fatma Nur KALKAVAN
Yüksek İslam Enstitüleri Döneminde Bir Dönüşüm İdeali: "İslam İlimler Aka demisi" *13*
Mihriban Betük ÖZTÜRK
İslam Medeniyetinin ve Düşünce Sisteminin Oluşmasında Önemli Katkılar Sağlayan Nizamiye Medreseleri *16*
Dr. Nesrin AKTARAN
İslamcı Aydınların Rus Müslümanlarının Eğitimine Dair Görüş ve Önerileri (1908-1918) *17*
Dr. Öğr. Üyesi İrfan SEVİNÇ
Bati Trakya'da Dini Yaşantı ve Din Hizmetleri *19*
Mahamadou KAMISSOKO
Mali'de Laiklik Anlayışı ve Din Eğitimindeki Etkisi *21*
Sümeyye GÜVEN
Malezya'da Din-Devlet İlişkisi Bağlamında Eğitim Sistemi *23*
Meryem ÖZMEN YAYLAK
Almanya'da Devlet Destekli İmam Eğitimi *24*
Doç. Dr. Ahmet DOĞAN
İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Dini İçerikli Sosyal Paylaşım Durumları ve Değer Yönelim İlişkisi *26*
Dr. Handan YALVAÇ ARICI
Sosyal Medyada Din Konusunda Sorulan Sorularla İlgili Bir Değerlendirme *27*
Ümmügülsüm AKKUŞ
Dini İçerikli Youtube Kanallarının Din Eğitimi Açısından İncelenmesi *29*
Osman VARSAK
Sosyal Medya Kullanımının Gençlerin Dini İnanç ve Davranışlarına Etkisi *30*
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ŞENGÜN
Dindarlık Algısının Benlik Gelişimine Etkisi *32*

Dr. Yusuf AKBAŞ
Anadolu İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinde Din Algısı *34*
Arş. Gör. Yusuf Asım SÖYLEMEZ
Türkiye'de Gençlerin İnanç Yönelimleri ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Müfredatı (11.Sınıf) Üzerine Betimsel Bir Bakış *36*
Abdulkadir HİRA - Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman HENDEK
Öğretmenlere Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin Ahiret İnancı Algısı *38*
Prof. Dr. Bayram DALKILIÇ
Din(î) Eğitim(i) (Bilimi) Felsefesi(ne Giriş/im Yapma) İhtiyacı ve İmkanları Üzerine Soru(n)lar *40*
Dr. Öğr. Üyesi Fatih İPEK
Din Eğitimi ve "Belirsizlik Olgusu": Din Eğitiminin Amaçları Açısından Bazı Değerlendirmeler *41*
Arş. Gör. Dr. Mustafa ÇETİN
Din Eğitimcisi Figürünün Arketipsel Görünümleri *43*
Dr. Öğr. Üyesi Sabahattin BALA
Malezya'da Din-Devlet İlişkisi Bağlamında Eğitim Sistemi *45*
Prof. Dr. Şakir GÖZÜTOK
Din Eğitiminde Bilimsellik Ya Da "Apatetik Yanılgı" *48*
Ümmet ÜNÜVAR
Bilgi Anlayışlarının Farklılaşması Din Eğitimini Etkiler Mi? *49*
Mehmet KOYUNCU
Örtük Program ve Din Eğitimi Açısından Önemi *51*
Dr. Öğr. Üyesi Saliha BOZER BAYRAKTAR
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Mustafa BAYRAKTAR
İlahiyat Programında Yer Alan Türk-İslam Sanatları Tarihi Dersinin Amaç, İçerik, Öğrenme Çıktıları ve Tarihsel Gelişimi Açısından Değerlendirilmesi *53*
Fatma ERGUN
Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu "Peygamberimizin Hayatı" Dersinin Duyuşsal Kazanımları *54*
Büşra Nur KURT
Din ve Değerler Alanı Seçmeli Derslerinin Din Okuryazarlığı Açısından İncelenm esi *56*
Arş. Gör. Dr. Ayşe DEMİREL UÇAN
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde "Çocuklar İçin Felsefe" Yaklaşımının Uygulanması *58*
Tuba KURT
Eleştirel Pedagojinin Örgün Din Eğitimine Yansımaları *60*
Büşra SERİNSU
Hristiyan Din Eğitiminde Eleştirel Bir Yaklaşım: Shared Christian Praxis Modeli *62*
Güllüzar CANPOLAT - Doç. Dr. Davut IŞIKDOĞAN
John M. Hull'ün "Çocuklarla Teolojik Konuşmalar" Eseri Bağlamında Çocuk Teolojisini Anlamak *64*
Betül ÖNAL - Doç. Dr. Hacı Yusuf ACUNER
Tohum Dergisinde Yayınlanan Makaleler Üzerine Bir Analiz *65*

Hacer YAVUZASLAN
Distopik Romanlarda Adalet ve Özdenetim Değeri: 1984 ve Cesur Yeni Dünya Örneği *67*
Dr. Öğr. Üyesi M. Fatih TURANALP
Çocuk Kitaplarında Ölüm Temasının İşlenişi: Arnold Lobel'in "Fil Amca" Kitabı Örneği *68*
Dr. Öğr. Üyesi Ali EMİNOĞLU
Şiirin Eğitim Malzemesi Olarak Araçsallaştırılması: Şeyhzâde Ahmet Efendi'nin Arapça Manzum Ferâiz Örneği *70*
Rabia GÖKMEN - Kerim AYDIN - Şüheda KOÇ ÇELİK
İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Din Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları *72*
Dr. Öğr. Üyesi İshak TEKİN
Yükseköğretimde Kitleselleşmesinin İlahiyata Yansıması: DGS'den Gelen İlahiyat Öğrencileri *74*
Arş. Gör. Dr. Vahdeddin ŞİMŞEK
İlahiyat ve İslami İlimler Fakülteleri Öğrencilerinin Öğretmene Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi *76*
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÇAKMAK - Arş. Gör. Yakup UZUNPOLAT
İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Memnuniyet Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi *78*
Dr. Öğr. Üyesi Ali GÜNGÖR
İslami İlimler Fakültesi Öğrencilerinin Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Dersleriyle İlgili Görüşleri: Kilis 7 Aralık Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Örneği *79*
Dr. Öğr. Üyesi Ömer ÖZDEMİR
İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Formasyon Derslerine İlişkin Görüşleri *81*
Halil ÖZDEMİR - Doç. Dr. H. Yusuf ACUNER
Anadolu İmam Hatip Lisesi Öğretmenlerinin Örgütsel Kimlik ve Örgütsel Bağlılık Algılarının Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi ..*83*
Hatice TUNCER UÇAR - Prof. Dr. Mustafa KÖYLÜ
İmam-Hatip Lisesi Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılık Düzeyleri İle Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri Arasındaki İlişki *85*
Doç. Dr. Mahmut ZENGİN - Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman HENDEK
DKAB Öğretmenleri ve Din Dersleri: Devamlılık ve Değişim *87*
Prof. Dr. İsmail SAĞLAM - Muhammet Furkan ÇOBAN
İmam Hatip Liseleri Meslek Dersleri Öğretmenlerinin Mesleğe Adanmışlık ve Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi (Balıkesir Örneği) *89*
Halil BAYRAKTAR - Beyzanur KAYA - Meryem SEVİM
İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde İbadet Eğitimi Ünite Kazanımlarının Sorumluluk Duygusunun Gelişimine Etkisi (İstanbul İli Örneği)..*90*
İbrahim BAL - Ahmet GÜZER - Said YAGUBOV
İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde İnanç Öğrenme Alanı Ünitelerinin Öğrencilerin Dindarlık Tutumlarının Oluşumu Üzerindeki Etkisi *92*
Melike Rana FIRAT - Alimcan SABIRLI - Seyfullah AZİZ
İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde Hz. Muhammed Öğrenme Alanı Ünitelerinin Öğrencilerin Sevgi Tutumlarının Oluşumu Üzerindeki Etkisi *93*

Ayşe ÜZÜM DEMİR - Aigerim BAKYTOVA - Baktıar PRATOV
İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde Ahlak Öğrenme Alanı Ünitelerinin Öğrencilerin Ahlakı Olgunluğunun Oluşumu Üzerindeki Etkisi *94*
Dr. Hüseyin Kasım KOCA
İslam İlim ve Eğitim Geleneğine Katkısı Açısından Gazalî *95*
Dr. Öğr. Üyesi Süleyman GÜMÜŞ
Gazâlî'yı Din Eğitiminde Yeniden Tartışmak *97*
Arş. Gör. Dr. Fatih ÖZKAN
Süleyman Paşazade Sâmi Bey, Ayşe Sıddîka hanım ve Mustafa Sâtı El-Husrî'nın Din Eğitiminde Öne Çıkardığı Hususlar *98*
Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Muhdi GÜNDÜZ
'Abdal' Kavramı Bağlamında Râgıv El İsfahânî'de Eğitimin İmkânı *100*
Prof. Dr. Mehmet Emin AY - Esra SALİ
İmam Hatip Lisesindeki Kız Öğrencilerin Sorunları ve Beklentileri (İstanbul'da Bir ilçe Örneği) *102*
Prof. Dr. Süleyman AKYÜREK - Kaşif ORHAN
Korunmaya Muhtaç Çocuklara Yönelik Yapılan Değerler Eğitimi Faaliyetlerinde Öğretim Programı Sorunu *103*
Abdullah EROL
Günümüz Toplumu Kadınlarının Din Eğitiminde Karşılaştıkları Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri *105*
Hatice KALENCİ
Gençlerin Beş vakit Namazı Öğrenme Deneyimleri Üzerine Nitel Bir Araştırma .. *106*
Arş. Gör. Şeyma TURAN - Doç. Dr. Bayramali NAZIROĞLU
Yeni Dini Hareketlerin Taraftar Kazanma Yöntemleri Karşısında Dini Medya Okuryazarlığı *108*
Zeynep BİRCAN
Kültürlerarası Din Eğitimine Engel Olarak İslamofobi: Ödüllü Filmler Üzerine Bir Değerlendirme *110*
Arş. Gör. Esra ERMİŞ VURAL
Yetişkinlerin Medyadaki Dini İçerikli Yayınlara Yönelik Tutumlarının Din Eğitimsel Analizi *112*
Doç. Dr. Davut IŞIKDOĞAN - Gülşen ÖZEREN
Dijitalleşen Din ve Din Eğitiminde Eğitsel Dijital Oyunların Yeri *113*
Mukaddes BAŞOĞLU - Doç. Dr. Fatih ÇINAR
Dijital Oyunların Kıskacında Çocuklar ve Değerler *115*
Dr. Öğr. Üyesi Rahime ÇELİK
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Değerler Adası Dijital Oyununun Öğrenci Tutumuna Etkisi *117*
Sümeyye İŞCAN
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 6.Sınıf Ders Kitaplarındaki Görsellerin İncelenmesi. *118*
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KOÇ
Din Öğretiminde Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerinin Etkili Kullanımı *120*

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep YÜKSEL
Din Öğretiminde Duyuşsal Öğrenmenin Ortaöğretim Meslek Dersi Öğretmenleri Açısından Değerlendirilmesi *122*
Arş. Gör. Nuran ÇINAR
Türkiye'de Gayrimüslimlerin Din Dersi İle Sınavı: Merkezî Sınavlarda Musevi *124*
Abdülkerim AKMAN
İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları *126*
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ALGUR
Diyanet İşleri Başkanlığı Tarafından Geliştirilen Öğretim Programlarının Program Geliştirme Süreçleri Açısından İncelenmesi *127*
Dr. İlhan TETİK - Doç. Dr. Hacı Yusuf ACUNER
Arapça Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modelinin Gerçekleştirilebilirliği Üerine Bir Araştırma *129*
Doç. Dr. Emine KESKİNER - Hatice BAŞAR ALTINEL
Din Eğitiminin Mahremiyet Yönelimleri Üzerindeki Etkisi İstanbul ili Örneği *131*
Doç. Dr. İsmail ARICI - Eyup GUNEL
Ortaokul Öğrencilerinin Seçmeli Kur'an-ı Kerim Dersine Yönelik Tutumları İle Ders Öğretmenine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki *133*
Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem GÜLMEZ
İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Kur'an-ı Kerim Dersine Yönelik Kaygıları: Bir Karma Yöntem Araştırması *135*
Dr. Hatice AYAR
Ana Dili Arapça Olmayan Ülkelerde Kur'an-ı Kerim Öğretimi: Malezya ve Endonezya Örneği *136*
Osman YILMAZ
Öğreticilerin Gözüyle Salgın Döneminde "haydi Türkiye Evden Kur'an Öğrenmeye" Programı (Ardahan Örneği) *138*
Ahmet EROL
Ülkemizde Hafızlık Sonrası hafız Öğrencilerin Eğitim Öğretim Durumu *140*
Dr. Öğr. Üyesi Akif YILDIRIM
Yüksek Din Öğretiminde Hafızlık Projesi Önerisi *141*
Hatice Kübra ÖZLER
Diyanet İşleri Başkanlığı Hafızlık Eğitim Programı Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri (Konya Örneği) *143*
Öğr. Gör. Dr. Muhammet Ali CAN - Elif GÜLBAĞ
Yeni Hafızlık Modeli: Whatshafız *144*
Doç. Dr. Davut IŞIKDOĞAN - Hüseyin AYAĞA
Türkiye'de Yaşayan Suriyeli Göçmen Öğrencilerin Eğitim Sorunları *145*
Doç. Dr. Banu GÜRER
İletişim ve Din Eğitimi İhtiyacı: Washington, DC'de Yaşayan Türkler Örneği *146*
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Zeki GÖKSU
Din Eğitiminde Denetim: Malta Mariam Albatool School Örneği ve Türkiye'deki Denetim Uygulamaları İle Karşılaştırılması *147*

Dr. Yunus Emre SAYAN
Bir Okul İklimi Ölçme Merkezi Olarak National School Climate Center ve Uygulamaları *148*
Merve AKBAŞ
Ahilik ve Ahenk: Görünen ve Görünmeyen Arasında İnsan Zihninin İnşası *150*
Dr. Ali Kemal ACAR
Aydın Türk Aydını Din ve Din Eğitimi *151*
Hülya GÜVEN
Cumhuriyet Dönemi Din Derslerinde İnsan Anlayışı (1923-2018) *153*
Doç. Dr. Emine KESKİNER - Arş. Gör. Sultan GÜLŞEN
Din Eğitiminde "Anlatı": Anlatısal Din Eğitimi Yaklaşımı *155*
Ömer Faruk ÇAĞRICI
Milli Sinema Filmlerinde Din ve Değer Algısı *157*
Fatma Songül AL
Z Kuşağı ve Ailede Kanaat Eğitimi *158*
Doç. Dr. Umut KAYA
İlahiyat Eğitiminin Öğrencilerin Dini Yaşamlarına Etkisi *160*
Dr. Öğr. Üyesi Hasan ÇETİNEL
Din Denilince "Kimin Ötekisiyiz?" ve Ötekimizi Tanımak *162*
Cemre Nur KAYA
Lise Öğrencilerinin Dini Dünya Görüşlerini Etkileyen Unsurlar Üzerine Bir Araştırma *163*
Dr. Sibel KANDEMİR
Ortaöğretim Öğrencilerinin Din Dışı Yönelim ve Dinî Tutumları Üzerine Bir Araştırma *165*
Prof. Dr. Nevzat Yaşar AŞIKOĞLU
Alan Eğitimi ve Meslek Eğitimi Kıskacında Yüksek Din Öğretimi (İhtiyaçlar, Öneriler) *167*
Prof. Dr. Saadettin ÖZDEMİR
Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersiyle ilgili Bir Yönerge Önerisi *169*
Dr. Öğr. Üyesi Kasım KOCAMAN
Swot (GZFT) Sonuçlarına Göre İlahiyat/İslami İlimler Fakültelerinin Durum Analizi (Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler) *170*
Öğr. Gör. Dr. Saadet İDER
İlahiyat Fakültesindeki Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Biçimleri Üzerine Bir Gözlem Çalışması *172*
Arş. Gör. Müslime ÖREKLİ
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programlarının Belirlenmesinde Din Tanımları ve Tasavvurlarının Etkisi *173*
PROGRAM KİTAPÇIĞI 175

ONUR KURULU

Prof. Dr. Mahmut ÖZER (*T.C. Milli Eğitim Bakanı)*
Mehmet Nuri ERSOY (*T.C. Kültür ve Turizm Bakanı)*
Prof. Dr. Uğur ÜNAL (*T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Genel Başkanı)*
Prof. Dr. Cihad DEMİRLİ (*T.C. Milli Eğitim Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı)*
Vahdettin ÖZKAN (*Konya Valisi)*
Uğur İbrahim ALTAY (*Konya Büyükşehir Belediye Başkanı)*
Prof. Dr. Matin AKSOY (*Selçuk Üniversitesi Rektörü)*
Prof. Dr. Ahmet ÇAMSARI (*Mersin Üniversitesi Rektörü)*
Prof. Dr. İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU (*Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Dekanı)*
Ahmet PEKYATIRMACI (*Selçuklu Belediye Başkanı)*
Seyit Ali BÜYÜK (*Konya İl Milli Eğitim Müdürü)*
Abdüssettar YARAR (*Konya İl Kültür ve Turizm Müdürü)*
Nurettin KAYNAR (*Silifke Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı)*

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Muhiddin Okumuşlar *(Necmettin Erbakan Üniversitesi)*
Prof. Dr. Mustafa Tavukçuoğlu *(Necmettin Erbakan Üniversitesi)*
Prof. Dr. Nurullah Altaş *(Marmara Üniversitesi)*
Prof. Dr. İbrahim Turan *(Ondokuz Mayıs Üniversitesi)*
Prof. Dr. Ayşe Zişan Furat *(İstanbul Üniversitesi)*
Doç. Dr. H. Yusuf Acuner *(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)*
Doç. Dr. Bayramali Nazıroğlu *(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)*
Doç. Dr. Sümeyra Bilecik Karacan *(Selçuk Üniversitesi)*
Dr. Öğr. Üyesi M. Fatih Turanalp *(Necmettin Erbakan Üniversitesi)*
Arş. Gör. Dr. İrfan Erdoğan *(Necmettin Erbakan Üniversitesi)*
Öğr. Gör. Dr. Saadet İder *(Necmettin Erbakan Üniversitesi)*

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Abbas Çelik *(Atatürk Üniversitesi)*
Prof. Dr. Abdurhahman Dodurgalı *(Hakkari Üniversitesi)*
Prof. Dr. Ahmet Koç *(İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi)*
Prof. Dr. Ayşe Zişan Furat *(İstanbul Üniversitesi)*
Prof. Dr. Bülent Çelikel *(Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)*
Prof. Dr. Cemal Tosun *(Ankara Üniversitesi)*
Prof. Dr. Cemil Oruç *(İnönü Üniversitesi)*
Prof. Dr. Eyüp Şimşek *(Atatürk Üniversitesi)*
Prof. Dr. Halit Ev *(Manisa Celal Bayar Üniversitesi)*
Prof. Dr. Hamit Er *(İstanbul Üniversitesi)*
Prof. Dr. Hüseyin Yılmaz *(Cumhuriyet Üniversitesi)*
Prof. Dr. İbrahim Turan *(Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi)*
Prof. Dr. İrfan Başkurt *(İstanbul Üniversitesi)*

Prof. Dr. İsmail Sağlam Bursa *(Uludağ Üniversitesi)*
Prof. Dr. M. Akif Kılavuz *(Uludağ Üniversitesi)*
Prof. Dr. M. Faruk Bayraktar *(Düzce Üniversitesi)*
Prof. Dr. M. Şevki Aydın *(Erciyes Üniversitesi)*
Prof. Dr. M. Zeki Aydın *(Selçuk Üniversitesi)*
Prof. Dr. Macid Yılmaz *(Hitit Üniversitesi)*
Prof. Dr. Mehmet Bahçekapılı *(Yalova Üniversitesi)*
Prof. Dr. Mehmet Emin Ay *(Bursa Uludağ Üniversitesi)*
Prof. Dr. Mehmet Kamil Coşkun *(Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)*
Prof. Dr. Mehmet Korkmaz *(Erciyes Üniversitesi)*
Prof. Dr. Mevlüt Kaya *(Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi)*
Prof. Dr. Mizrap Polat *(Atatürk Üniversitesi)*
Prof. Dr. Mualla Selçuk *(Ankara Üniversitesi)*
Prof. Dr. Muhiddin Okumuşlar *(Necmettin Erbakan Üniversitesi)*
Prof. Dr. Mustafa Köylü *(Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi)*
Prof. Dr. Mustafa Tavukçuoğlu *(Necmettin Erbakan Üniversitesi)*
Prof. Dr. Mustafa Usta *(Marmara Üniversitesi)*
Prof. Dr. Nebahat Göçeri *(Sivas Cumhuriyet Üniversitesi)*
Prof. Dr. Nevzat Yaşar Aşıkoğlu *(Sivas Cumhuriyet Üniversitesi)*
Prof. Dr. Nurullah Altaş *(Marmara Üniversitesi)*
Prof. Dr. Osman Taştekin *(Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi)*
Prof. Dr. Ramazan Buyrukçu *(Süleyman Demirel Üniversitesi)*
Prof. Dr. Recep Kaymakcan
Prof. Dr. Recai Doğan *(Ankara Üniversitesi)*
Prof. Dr. Saadettin Özdemir *(Süleyman Demirel Üniversitesi)*
Prof. Dr. Suat Cebeci *(Yalova Üniversitesi)*
Prof. Dr. Süleyman Akyürek *(Erciyes Üniversitesi)*
Prof. Dr. Şakir Gözütok *(Yüzüncü Yıl Üniversitesi)*
Prof. Dr. Şuayip Özdemir *(Amasya Üniversitesi)*
Prof. Dr. Yıldız Kızılabdullah *(Ankara Üniversitesi)*
Prof. Dr. Yurdagül Mehmedoğlu *(Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi)*
Prof. Dr. Yusuf Batar *(İnönü Üniversitesi)*
Prof. Dr. Zeki Salih Zengin *(Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)*

SÂTI BEY'İN "KİTAPLAR ARASINDA TERBİYE VE AHLAK MESELELERİ; DİN VE HAYAT" İSİMLİ MAKALESİNİN DİN EĞİTİMİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Mustafa BAYRAKTAR[1]

Bu çalışmada, Mustafa Sâtı Bey'in *Terbiye* (R. 24 Teşrîn-i Evvel 1334) dergisinde Osmanlı Türkçesiyle yayınlanan "Kitaplar Arasında Terbiye ve Ahlak Meseleleri; Din ve Hayat" isimli makalesi din eğitimi bağlamında incelenecektir.

Sâtı Bey'in makalesinin yayınlandığı dönem, Meşrutiyetin yeniden ilanıyla Osmanlı fikir hayatının canlılık kazandığı bir dönemdir. Mehmet Akif Ersoy, Ziya Gökalp, Tevfik Fikret, İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Halil Fikret Kanad ve Emrullah Efendi gibi düşünürler din, ahlak ve eğitimle ilgili çalışmalarıyla bu döneme katkı sağlamışlardır. Bu anlamda II. Meşrutiyet dönemi maarif tarihimizde eğitim üzerine ciddi ve derinlikli tartışmaların yaşandığı bir dönem olmuştur.

Eserleri ve faaliyetleriyle II. Meşrutiyet dönemi eğitim anlayışının gelişmesinde etkili olan düşünürlerden biri de Mustafa Sâtı Bey'dir. *Neyyir-i Hakikat, Envar-ı Ulum, Tedrisat-ı* İbtidaiye ve *Terbiye Mecmuaları, Vakit ve Tanin Gazeteleri* ve *Terbiye* gibi etkili yayın organlarında dönemin eğitim konularına ilişkin önemli yazılar kaleme almıştır.

Sâtı Bey kaleme aldığı yazılarında zaman zaman dönemin eğitimcilerine eleştiriler yöneltmiştir. Maarif Nazırı Emrullah Efendi'nin "Tuba Ağacı Nazariyesi"ne ve Ziya Gökalp'in "Milli Terbiye" konusundaki görüşlerine eleştiriler yönelttiği de bilinmektedir. Ancak İsmail Hakkı Bey'in görüşlerine yönelttiği eleştiriler diğerleri kadar bilinmemektedir.

Sâtı Bey "Kitaplar Arasında Terbiye ve Ahlak Meseleleri; Din ve Hayat" isimli makalesiyle İsmail Hakkı Bey'in 1918 yılında yayınlanan "Din ve Hayat" isimli eserine eleştiriler yöneltmiştir. Bu anlamda çalışmanın amacı, Sâtı Bey'in İsmail Hakkı Bey'in eserine yönelttiği eleştirileri din eğitimi bağlamında incelemektir. Çünkü İsmail Hakkı Bey eserinde, Osmanlı son döneminde yaşanan dini ve toplumsal buhranı konu edinmiş, buhranın çözümü için ortaya çıkan fikir akımlarını değerlendirmiş ayrıca yaygın ve örgün din eğitiminin sorunlarını ele alarak ve çözüm önerilerinde bulunmuştur. Bu anlamda din öğretiminden din hizmetlerine, din eğitiminin birçok meselesini dönemin tartışmaları

[1] Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Din Bilimleri Anabilim Dalı.

bağlamında değerlendirmiştir. Bu çerçevede İsmail Hakkı Bey'in eserine yöneltilen eleştiriler dönemin din eğitimi tartışmalarına ışık tutması bakımından önem taşımaktadır.

Bu amaçla makale önce günümüz harflerine çevrilecek daha sonra içerdiği konulara ilişkin değerlendirmeler yapılacaktır. Çalışmamız mevcut durumun belirlenmesi ve analiz edilmesi yöntemine dayandığından kuramsal analitik araştırma niteliği taşımaktadır. Çalışmamızın amacı doğrultusunda nitel veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Din Eğitimi, II. Meşrutiyet, Satı Bey, Terbiye Dergisi, Din Öğretimi Tarihi*

İMAM HATİP LİSELERİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETMENLERİNİN MESLEĞE ADANMIŞLIK VE MESLEKİ TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (BALIKESİR ÖRNEĞİ)

Prof. Dr. İsmail SAĞLAM[1]
Muhammet Furkan ÇOBAN[2]

Bu araştırmanın amacı, imam hatip lisesi meslek dersleri öğretmenlerinin mesleğe adanmışlık ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesidir. Nicel araştırma yöntemlerinden betimsel ve ilişkisel tarama yöntemi kullanılarak veriler elde edilmiştir. Araştırma 2019-2020 eğitim öğretim yılında Balıkesir'de bulunan 18 Anadolu İmam Hatip Lisesinde görev yapan 65'i erkek, 45'i kadın olmak üzere toplamda 110 meslek dersleri öğretmeninden veri toplanarak yürütülmüştür. Öğretmenlere demografik bilgi formu, *"mesleğe adanmışlık*" ve *"mesleki tükenmişlik"* ölçekleri online ortamda uygulanmıştır. Öğretmenlerin adanmışlık ve tükenmişlik düzeyleri yaş, cinsiyet, mesleki kıdem, medeni durum, çocuk sahibi olup-olmama, sınıfta bulunan öğrenci sayısı, okulun bulunduğu sosyo-ekonomik çevre, üstlerinden takdir görüp-görmeme, çalışılan okul ortamından memnun olup-olmama, mesleğini isteyerek yapıp-yapmama, mesleğinde verimli olup-olmama ve meslekten duyduğu manevi doyum değişkenlerine göre incelenmiştir. Bazı değişkenlerin öğretmenlerin adanmışlık/tükenmişlik düzeylerini etkilediği görülmüştür. Genel olarak bakıldığında ise İHL meslek dersleri öğretmenlerinin mesleğe adanmışlık düzeylerinin yüksek, mesleki tükenmişlik düzeylerinin ise düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca İHL meslek dersleri öğretmenlerinin mesleğe adanmışlık ve mesleki tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek için korelasyon analizi yapılmıştır. Sonuçlar mesleğe adanmışlık ve mesleki tükenmişlik arasında negatif bir ilişki olduğunu göstermiştir. Tüm bu bulgular literatürdeki çalışmaların bulguları göz önüne alınarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *İmam Hatip Liseleri, Öğretmenlik, Mesleğe Adanmışlık, Mesleki Tükenmişlik*

[1] Bursa Uludağ Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Din Eğitimi Anabilim Dalı.
[2] Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı.